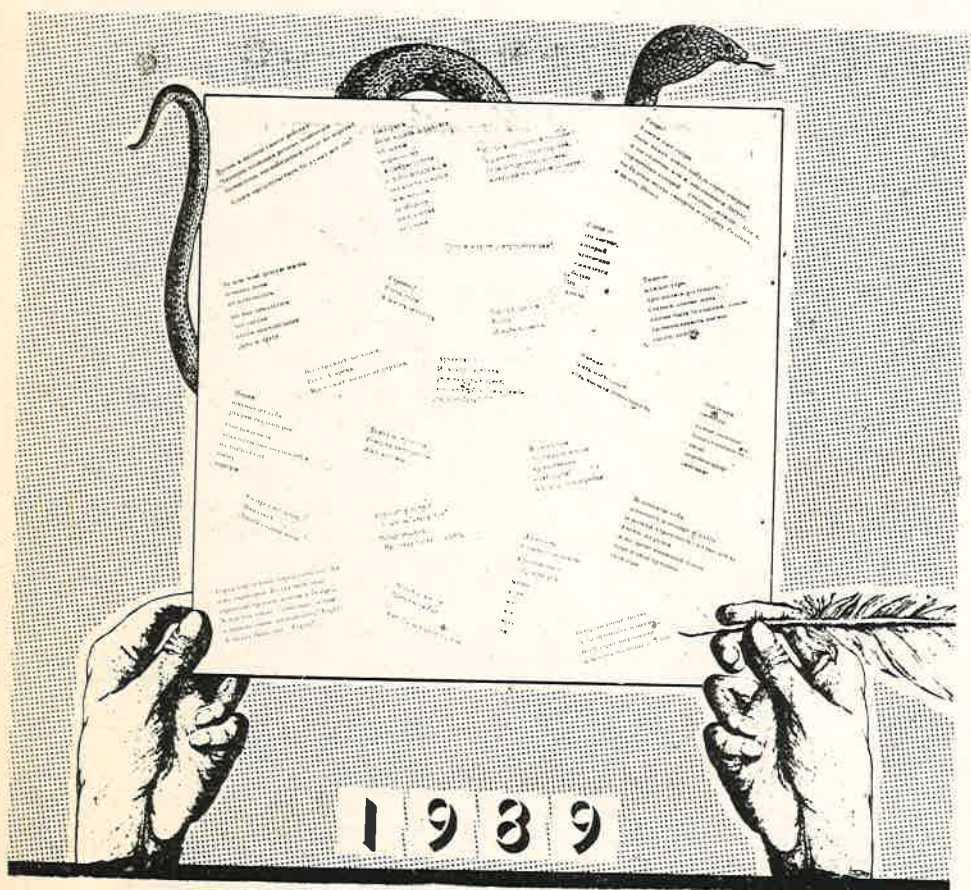

i b i d e m

BIJELI
KVADRATZbirka poezije moskovskih
pjesnika verslibristaVLADIMIR BURIČ
KAREN DŽANGIROV
VJAČESLAV KUPRIJANOV
ARKADIJ TJURIN

Preveo Branko Tošović

POČETKOM prošle godine u sovjetskom kulturnom životu zbio se događaj koji je u sovjetskoj štampi označen kao prava senzacija.

Naime, nekoliko moskovskih pjesnika različitih generacija odlučilo je da organizuje pjesnički krug objedinjen tehnikom pisanja stihova — slobodnim stihom. Grupa od četiri pjesnika — Vladimir Burič, Karen Džangirov, Vjačeslav Kuprijanov i Arkadij Tjurin realizovala je zamisao na originalan i veoma uspješan način — izdavanjem zbornika pjesama i organizovanjem prodajne izložbe. Za novinare to je bila »senzacija«, za književne kritičare »knjiga iznenađenja«, za čitaoce unikat. Za one koji ne znaju dovoljno sovjetske prilike (političke i kulturne) napomenimo da slobodni stih nikako nije bio mezmice socijalističkog realizma — zvanično proglašenog metoda umjetničkog stvaralaštva. Čak bi se moglo reći da je bio njegova negacija.¹⁾ U Kratkoj sovjetskoj enciklopediji književnih termina slobodni stih se vezuje za »širok i nedovoljno jasno ocrtan krug pojava u nauci o stihu 20 v.«²⁾ U ruskoj poeziji slobodni stih se pojavljuje sredinom XIX vijeka, i to u prevodima i različitim stilizacijama. Popularnost je stekao nakon oktobarske revolucije i nešto kasnije — 60-tih godina ovog vijeka. Od pjesnika koji su pisali slobodnim stihom izdvajaju se: A. A. Blok, V. F. Kuzmin, K. Nekrasova, J. Vinokur, V. Čerušin, E. Meželajtis, A. Voznesenski i dr. Članovi Bijelog kvadrata ističu da za rusku poeziju slobodni stih nije obična, nego prva stihotvorna tradicija.³⁾ Odnos prema slobodnom stihu, nastao zbog dominacije i dogmatičke prirode socrealizma, donio je velika ograničenja, tačnije — zabrane u objavljivanju takve poezije; časopisi, koji su ionako prenatrpani ponudama za štampanje, nerado su objavljivali i još uvijek nerado objavljuju takvu poeziju. I tek sa perestrojkom za sovjetske verslibriste nastaju bolji dani. Treba istaći da je svaka generacija pjesnika preduzimala pokušaje da izda ovakav zbornik. Međutim, sve do Gorbačova to je bilo nemoguće. Sada je druga situacija. Nije zato čudno što se u periodu valorizovanja i preispitivanja svega, od politike do kulture, pojavljuju se ovakva pjesnička struja.

Zbornik poezije *Bijeli kvadrat* nije obična verslibristička pjesnička zbirka — ona je istovremeno i svojevrsna antologija savremene ruske filozofske minijature. *Bijeli kvadrat* nastao je kao pokušaj da se opomira masovnoj kulturi, između ostalog u SSSR-u vrlo popularnoj estradnoj poeziji. Nijedan od članova grupe ne voli da javno recituje pjesme (ili, kako to Rusi kažu, sa estrade).⁴⁾ Oni istupaju za jedan drugi koncept poezije, koji bi se mogao nazvati zidnom poezijom? Zašto takav naziv? Zato što se ovi pjesnici ne orijentišu na slušanje, nego na gledanje — vizuelna komponenta ima prednost u odnosu na auditivnu. Kontakt sa recipijentom želi se ostvariti putem posmatranja. Otud i ideja da se promocija zbornika obavi na originalan način i u duhu opšte koncepcije — izložbom poezije, odnosno plakatirom stihova uključenih u *Bijeli kvadrat*. Stoga bi za ovu poeziju, možda, prikladniji naziv bio plakatska poezija. U kritici koju je napisao poznati književnik Fazilj Iskander za »Moskovske no-

vosti«, najliberalniji list u SSSR-u, kaže se da ovi pjesnici »odbacuju sve tradicionalne kanone ruske teorije stihova. U njihovoj poeziji nema rime, metra, običnog ritma.«⁵⁾

Kako se doživljavala takva poezija kada se smješta u prostor kakav je izložba? Vrlo upečatljivo. Tu su indikativne nekoliko stvari. Struktura onih koji su posjećivali izložbu verslibrističke poezije veoma se razlikovala od strukture onih koji dolaze na tradicionalne večeri poezije, izuzetno popularne u sovjetskoj kulturnoj sredini. Posjetiocu su bili ljudi željni da se na miru, u tišini, bez aplauza i ovacija, bez recitatorskih vještina upoznaju sa jednim novim pjesničkim viđenjem svijeta. Radi se o svojevrsnom individualnom percipiranju u javnoj prezentaciji. Proces dekodiranja pjesničke informacije protiče u posebnoj atmosferi, koju karakteriše koncentrisanost, kamernost, a prije svega — utapanje u tišinu. Za razliku od javne audijevne egzistencije poezije, njen vizuelni javni život ima jednu prednost: ona nema posrednika (onog koji do slušaoca donosi poeziju — bilo da je to sam pjesnik bilo recitator): primalac takve poetike stoji oči u oči sa njom samom. To je suočenje dvaju svjetova — pjesničkog i čitačevog — u posebnoj situaciji koju stvara izložbeni prostor.

Naziv *Bijeli kvadrat* vjerovatno će mnogi asocijativno, istina, antonimij-ski, povezati sa čuvenim Maljjevičevim crnim kvadratom. Tako čine i pojedini kritičari.⁶⁾ Međutim, sami autori demantuju takvu vezu. Pridjev *bijeli* u nazivu oni dovode u vezu sa bijelim stihom i njegovim poistovećivanjem sa slobodom; a kvadrat zato što ima četiri strane, koje predstavljaju četiri pjesnika.

Zbornik je tehnički uređen u duhu ovakve koncepcije: na omotu, u formi kvadrata, nema nikakve boje niti grafičkih ukrasa i znakova. Bjelinom omota želi se stvoriti dojam nečeg svijetlog, zagonetnog i neobičnog. Članovi *Bijelog kvadrata*, u duhu svoje koncepcije, koja u prvom planu ima vizuelnu komponentu, veoma su vodili računa o tehničkoj opremljenosti ove knjige (čije su odlike kvalitetan papir, harmoničan raspored stihova, jednostavnost i nepretencioznost).

¹⁾ Pjesnici verslibristi ističu da su socrealizam i verslibre nespojivi zato što verslibre bez paradoksa, bez dubine, bez konceptualnog filozofskog osvajanja svijeta ne postoji, a to se veoma loše uklapa u socrealistički kalup. Osim toga, maksimalna koncentracija riječi i omeđenost teksta prave jaz između slobodnog stiha i socrealizma. Jednostavno, verslibre ne korespondira sa socrealizmom, za koji su karakteristični dugi opisi, rasplinutost itd. Dok je socrealizam bez siza nezamisliv, verslibreu je siza kontraproduktivan.

²⁾ Краткая литературная энциклопедия в 9-ти томах. том 6. — «Советская», Москва, 1971, стр. 710.

³⁾ Džangirov voli da istakne kako je jedan od prvih verslibrista Isus Hrist. Uopšte, za njega je najbolji verslibre koji je do sada čitao — Oče naš.

⁴⁾ Džangirov, recimo, nikad nije recitovao svoju poeziju.

⁵⁾ Фази́ль Искандер. Квадратура книги. — Московские новости 22 января 1989, 4, стр. 11.

⁶⁾ Дардыкина Наталья. Грани «Белого квадрата». — Материал выставки.

VLADIMIR BURIČ

NESANICA

Slušam
lupanje srca jastuka

Vidim
ogledala
bezučno eho

Razmišljam
o ribama
predistorijskog okeana

sa idejom čovjeka
u utrobi

Pušeš u kosu svoga djeteta
Čitaš nazive riječnih brodova
Pomažeš da se oslobodi pčela iz slatka

Kakvom si izdajom sve to kupio?

TEOREMA TUGE

U ugao lakta
Upisana je kružnica glave

Ne treba ništa dokazivati

Sta očekujem od sutrašnjeg dana?
Novine

Kad ostarim
hodaću gušeći se
od astme
raskopčan
po bilo kakvome vremenu
sa tajnom nadom
da će lko god primijetiti
moju medalju
za odbranu
čovjekova
dostojanstva

ODA MAKSIMALIZMU

Zelio bih sve odjednom

Ja ne mogu spasti na mrvicu

I osjećam
kako u momu grlu staju nitovane forme
mosta
a oči razdire petstotridestotrometarski
jarbol televizijskog tornja

I sa zemita moga vidnog polja spušta
se suza
podloškavajući i kvareći panoramu
grada

FORMULA LOVA

Orta horizonta

Ptice u brojniku
ribe u nazivniku

Pomnoženi sa sačmom pucnja
i promjenljivim koeficijentom udice
daju djelo
dostupno svakoj osrednjosti

CRNO I BIJELO

Crno
traži bijelo
da ubije u njemu svijetlo
i da ga pretvori u sivo
ili
šareno

GRAĐANINOV PUT

Donio je ispljuvak do najbliže posude
Priključio na štand izbacane novine
Priključio dlanom ružu na pripeci
Kupio čašu vode stražaru

Došao laučić
pošteno pogledao
u lice
svojeg
tanjira supe

ESKALACIJA

Kupujem novine
čujem šum lišća

Otvaram strane
čujem škripu grana

u papratniku stubaca
nalazim
bratov leš

JUTRO

Probudio sam se
i sa čuđenjem shvatio
da sam ostavljao svoje tijelo
bez nadzora
na čuvanje
zvijezdama
travi
borovcima
i vjetru

Pa zašto da se bojim umrijeti
ako idem na spavanje sa molbom
da me svi nadžive

A. I. Alihanjanu

Svucite sa mene povez viđenog
Zbacite sa ruka okove urađenog

O to prvo jezero
koje je reflektovalo prvi oblak

Djetinjstvo

sjeverni pol
angine

uz noge se šćućurio
topao tuljtan
grijalice

glavu su stisli
naušnici
zemaljskih polulopti

termometar
izvučen ispod pazuha
pokazuje
temperaturu
okeana

Nacija
pipa sebe
rukama vajara

Zaprepasčena
veličanstvom se diže
na pijadestale
svojih gradova

Sve se razvija po spirali
složi se puž

skrtavajući se
još dublje

Zemlja
sami sebe liječi
travama

stavlja bokvicu
na nezarastle
rame
puteva

Nedovršena kuća
to su misli o ljetu
o djeci
o sreći

Dovršena kuća
to su misli o generalnoj opravi
nasljednicima
smrti

Zivot je
postepeno skidanje maski
do posljednje
od gipsa

Lopata
gromobran moga oča

Samo zemlja zna
njegov napon
i snagu

KLICE

Slana riječ
izrašta
na trotoarima
posutim solju

na trotoarima posutim pijeskom
lirski dijalozi

ugljenom šljakom
đavolski govori

Noćima
u kuće-ambare
šipa zrna
uličnih šumova

Eto i nije uspio do kraja pojesti
zlatnu pogaču dana

Pogledao je na sat
polovina sedamdesete

treba leći spavati
gasiti svjetlo
u očima

Ruke se mogu dići
da se kapitulira

da se poleti

Provirih sebi noću kroz prozor

I vidjeh
da me tamo nema

I shvatih
da me može ne biti

Slika ima kvadratni skelet
i platneno tijelo

slika stoji na štafelaju
kao skijašica na predahu

slika na izložbi je
bezumna planinarica
koja osvaja okomitu liticu

tetovirana vještica
obješena
radi plašenja sugrađana

SAN (I)

Ogromno
od okeana do okeana
biće
leži
jede
hljeb sa metalom

i još nečim

što ne dozvoljava hljebu da se osuši
metalni da zarđa

Vrijeme čitanja stihova

to je vrijeme njihova pisanja

doticaj
stokrilog anđela
knjige

razgovor riba
koji je postao dostupan
pticama

Kazimir Maljevič: ŽENSKA FIGURA (1928 — 1932)

ono je negdje
između jorgana
i jutra

Stihovi moji!

Ako budu mučili
neću izdati

spaliću sve spiskove
neću se sjetiti

Vrijeme čitanja stihova
Zurite!

Ono nikada neće doći

Sada se umire
bez opomuke
bez pouke

bez objašnjenja čija su to lica
na zamazanim slikama
povezanim gumicom od mleksture

bez pitanja o čemu razmišlja unak
na sivom asfaltu

bez prozborne
obredne
riječi

padaju
kao crvi
sa genealoškog drveća

SPOMENICI

Kugla — spomenik bogu
Elipsoide — spomenici prorocima
Tetraedar — kubistički spomenik Kugli

Mjesec — spomenik Suncu u gipsu
Sunce — spomenik Mjesecu u bronzi

Sto — spomenik stabilnosti
Stolica — spomenik strpljivosti
Sir — spomenik gaziranoj vodi
Sudovi — spomenici sadržini
prema vrsti negativne zapremine

Spomenik Petru I — spomenik
»pradjedu od pravnuka«

Svi smo mi
živi spomenici svome rodu

Spomenici

Kugla — spomenik bogu

Moguće je da je
svijet u početku
bio crno-bijeli

i gluvonijema priroda
pomoću boje
davala nam neke znakove

A mi
smo pomiješali boje
obojući zemlju
nebo
vode

Tajna ostaje nerazjašnjena

Stonoga turizma
traži od sela bajke
sažaljenje
šolju mlijeka komadić hljeba
uništava divlju višnju u ogradama

i puže
po ikonama

VRIJEME IKS

U kombinizonu i maski
sa dozimetrom ispred sebe
idem
uzimam intervju od zemlje

ispričaj
šta se desilo
čime su te otrovali

smrtno bolesna
tvoja posljednja želja

nisi me prepoznala
postao sam sličan gadu

nisam te prepoznao
pokrila si se
ranama
mjesečevih cirkusa

čemu grijenje
kad ne može davljenje

čemu ljubljenje
kad ne može jedenje

čemu uzimanje
kad ne može nošenje zauvijek
sa sobom
tamo
u rajski vrt

HOMO STATICUS

U kući sagrađenoj od presovanih
prepuništi stomak trećerazrednom
otpadaka hranom
police trećerazrednom literaturom
sjedi
i strpljivo gleda televiziju

on već čeka milenij

obećali su mu
reportažu sa Antaresa i Betejgejze

MOTO

Čovjek
sve moguće varijante bijelog
od crvenog do modrog

Čovjek
bezbrojne varijante mekog
od tvrdog do tečnog

Čovjek
bezbrojne varijante dobrog
od nasilja do samožrtvovanja

Sve pojave i predmeti nazvani su
krilkom njegova grla
Veličina dužina dijelova njegova tijela
postale su prvo mjerilo vasione

Lice djevojke livada
lice djevojke vrt
lice žene kuća
kuća puna briga

Idem po vodu
i o dno moje kante
glavama udaraju bijele rade

Oklo sto ljudi zna me na onom svijetu
Baš će imati dosadnu temu za razgovore

Ne stidi se pogledati tamo gdje gleda
gomila
To može biti novi automobil ali može
biti čovjek

ESTONSKI VITRAŽ

Njiva
šaljje u grad
večne hljeba
i kamena

pije močvarnu vodu
keramičkim grlom

Mokro jagnje stoga
stoji
na brezovim nogama

Traktor
zateže žice
na vječnim citrama
oranice

Leptir —
dogovor o ljepoti
koji ima jednaku snagu vučenja
na oba krilca

Čovječanstvo
je nepotopljiv brod

Četiri milijarde
odjeljaka
nade

ODA BIBLIOGRAFIMA

Bibliografi
vi seizmičke stanice

koje registruju gašenje starih poetskih
vulkana

i buđenje novih
što svjedoče o dugotrajnom procesu
nastajanja knjiga

Druže astronome
smatrate li
da je to vulkan na Mjesecu proradio?
Griješite
vama će bilo koji bibliograf reći —
to je ugledala svjetlost
i postala svjetlost
Antologija savremene mjesečeve
poezije

Svijet pune
poslijeratni ljudi
poslijeratne stvari
nadoh među pismima

komadić predratnog sapuna
nisam znao šta da radim
prati se
plakati

Predratna era —
potonula Atlantida

I mi
čudom spaseni

ZAPOVIJEDI GRADA

Odlazeći gasim svjetlo
Prelazim ulicu na raskrsnicama
U početku gledam nalijevo
došavši do sredine — nadesno
Čuvam se automobila
Čuvam se opadanja lišća
Ne pušim
Ne bacam otpatke na ulicu
Ne gazim travnjake
Voće jedem oprano
Vodu pijem prokuvanu
Prije spavanja perem zube
Ne čitam u mraku i ležeći

Tako sam doživio zavidne godine
Pa šta?
Čuvati svoj novac na banci?

Interesantno je šta sam radio
dok si postala tako velika

šta sam radio

čini se trčao po hljeb
ne
stavljao kamen na kamen
a možda išao stepenicama
stajao
oblačio se
osvrtao se
vraćao kusur
propuštao vozila iz suprotnog pravca
sjedao za ručak
sahranjivao mamu
osam godina sahranjivao mamu
trčao po hljeb

kako čudno
mi smo blizu
tebe nikad neću moći dostići u ovoj
trci

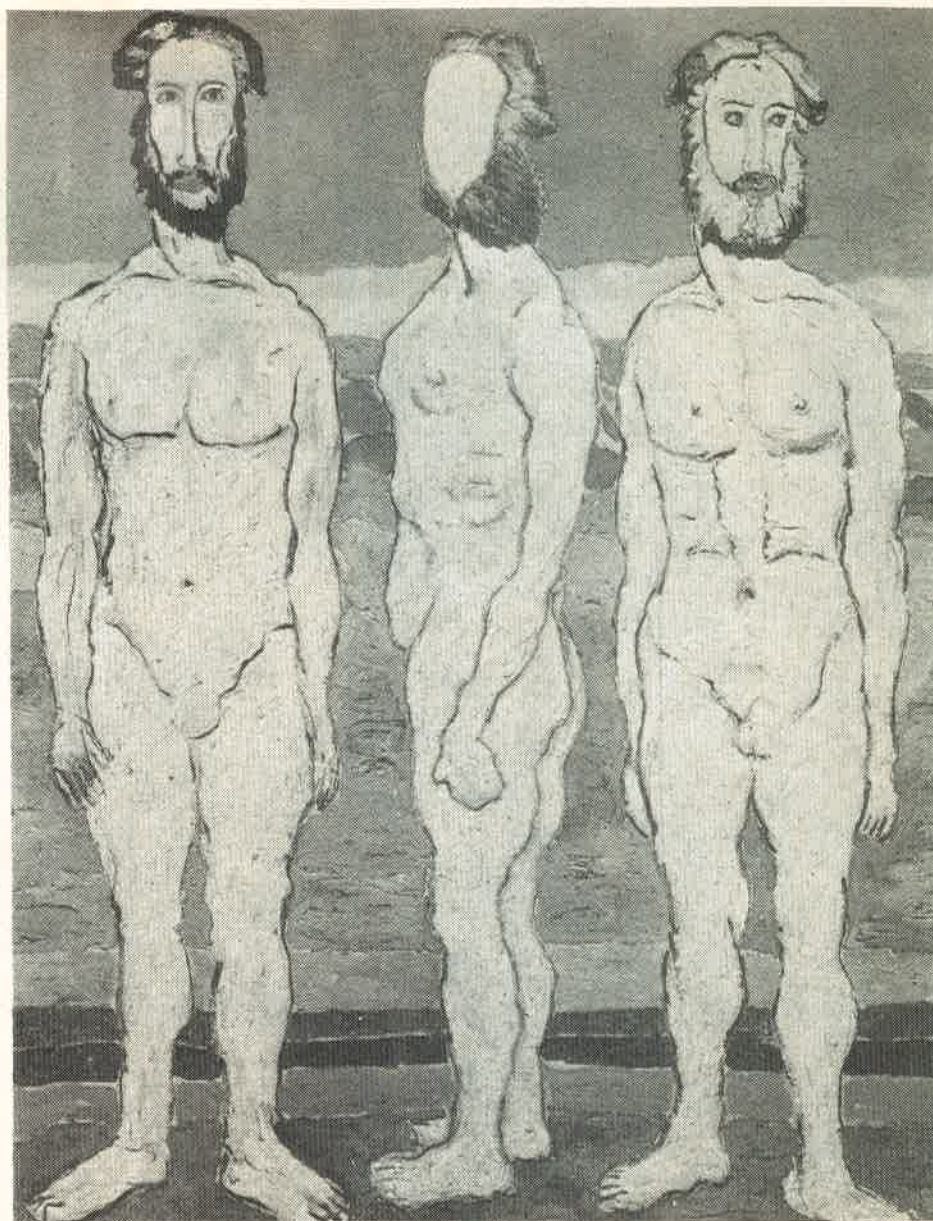
i ne mogu te čekati
spособan sam samo maštati
ti predivna ali šta s tobom da radim
s tobom se ne može ni plakati za
prošlošću

ni sa nadom gledati u budućnost
koje je sve manje

Mi mašemo jedno drugom rukama
kao perajima
u akvarijumima
tramvaja koji se razilaze

PROUČAVANJE POSTUPAKA

Taj ginja sreću
krivudajući za njom kolima
opkoljavajući telefonskim pozivima
presujući
kondezujući
da bi na kraju
stjerao
u usku bilijsku rupu
usta
ili da bi doticala tijelo
tekla po tijelu

Kazimir Maljevič: KUPAČI (1928 — 1932)

onaj kao tobože
postupa drugačije
nabavljajući
životinji — meso
strahu — tvrdu kuću sa kapcima na
prozorima
samoljublju — najnoviji broj časopisa
sa portretom
instinktu očinstva — sina krupnih
očiju

da bi
oslobodivši se
otkupivši se
ustao koliko je visok u Vaseljenskom
Hajd-parku

i povikao
nijemim usnama

PLAKAT

Jesti treba zajedno

Kako razdražuje žvakanje hrane
kada si gladan

Mržnja gladnog

Kako razdražuje žvakanje hrane
kada si sit

Mržnja sitog

Jesti treba zajedno

ADAPTACIJA

Nešto podrezujemo
da ne bi žuljalo ruku
nešto stružemo
da ne ogrebe koljeno
nešto bojimo
da ne zakači pogled
nešto zavrćemo
prišivamo
privezujemo
utopljavamo

Tako čitav život prolazi
u pripremanju
proteza
svojih osjećanja

HUMANIZAM

Autobus ne ide prema ljudima
Autobus ide prema stanici

Avion je prošao u mraku
gazeći po grudima onih koji spavaju

Uvenuće
opašće
latice kravata
ljuske odijela
kore obuća
i ostaće
goli smisao života
na prvi pogled nikom nepotreban
kao zeleno
nejestivo
krompirovo sjeme

Mržnja je destruktivna
Ljubav traži formu

Kako je teško stvarati
na stolu
razrušene planete

Sredina života
misli u zenitu

Sve se dešava jasno i jednoznačno
kao u operacionoj sali
sa prituženim osvjetljenjem

Sunce smjenjuje Luma
Sunce smjenjuje Lunu

Jedno Sunce
Jedna Luna

Čista slučajnost
koja je samo zadržala razvoj
čovječije mašte

KAREN DŽANGIROV

Uskoro!
Sasvim već uskoro,
možda, nekih četrdeset smrti,
i ti ćeš se početi, kao ja, klanjati Suši,
čija je srž — toljenje žeđi... Kao ja,
ti ćeš čutke gledati u dubinu Izvora
i vidjeti Pepeo...

Sve što se vječnim činilo
postepeno nestaje, umjesto toga
ostaje umijeće da se vidi za oblakom
kontura ptice, još
sposobnost da se osjeti bol
od sudara ribe
sa kamenom...

Teško je
svako jutro,
budeći se kao biljka,
učiti se заново životu —
заново бити човек, заново
uravnoteživati kosmos
svojim licem.

Pa ipak, vjerovatno, ono postoji —
iza posljednje linije svijesti,
mlađunče neke životinje
koje se igra u pijesku
sa malim oblim suncem...
Inače otkud takva
neuništiva nježnost
prema svijetu?

Sjećam se sebe
stanovnika pećine i plačem
o zauvijek izgubljenoj sreći, kada
su gutljaj iz potoka
i banana koja je ostala visjeti na drvetu
odredili granice
spoznaje.

Živjeti
na zemlji
kao čovjek — znači
svaki tren čuvati
Stvarnost...

Dotičem kamen rukom
i mislim:
»Zašto taj kamen
tako uporno i dugo čuti?
Pa zar se može čitavo vrijeme čutati!
A možda, jednostavno,
on sluša samoga sebe?«

Upitah vjetar:
»Šta će čovjeku kuća?«
Vjetar odgovori:
»Čovjeku treba legenda«.

U sva vremena
stojimo pred vratima Budućnosti,
zamišljajući mijemo u ključanici
panoramu čudnog svijeta u kojem
postoji doslovno sve osim nas samih
koji otuđeno stojimo iza vrata...

I zato je naš usud —
i danas, i sutra, i vječno —
voljeti taj svijet
u kome žive
Drugi.

Sa
godinama
briše se granica
između svijeta i Ja.

I tada dolazi vječnost
sa nemogućnošću opstanka
i savršenim umijećem življenja...

Sjeme
narastajuće samoće

potapam
u prazne ćelije kosmosa

možda
rodiće se negdje planeta

koja će imati moje lice.

Kada jednom u oči
prvi put vidjeh drugog,
kad shvatih da je majka — providenje
neba,
da je voljena — prkos prostora, a ime —
uslovnost u nizu neprekidnih
uslovnosti...
Postadoh, kao vjetar, slobodan u
sirotanstvu! Otada
su mi sjećanja bez sjete,
živim bez žala,
gledam bez nade,
gubim bez čemera...
I kličem oduševljeno:
»Skakavče, mili brate!«

Gomila — ona je »za«.
Čovjek — on je »protiv«.
Ti si protiv gomile,
ti si za čovjeka —
ti jesi Gomila.

Od mene se postepeno,
kao od mesavrsenog kipa,
odlama haos, pa ću uskoro
postati gomila otpalih krhotina...

Ali ko je taj skulptor
što je vječno sobom nezadovoljan
i koji stvori od mene
nasip?

Jednom kroz prozor
pogledah očima biljaka —
i svijet mi se učinio usnulim leptirom.

Otada govorim
šapatom...

Živio na zemlji kako je mogao.
Zlo nije činio, nije pamtio.
Vjerovao u sreću svoju,
srećom drugih se pokrivajući...

Lijepo je u sutonu,
poslije razjarenih pljuskova i oluja,
stajati pred posljednjim Ogledalom,
znajući
da se već nikada u ovom životu sa
tobom
neće desiti drugo lice...

Penjati se na prste.
Propinjati se na stoliku.
Verati se na knov.
Pentratiti se na vrh.
Strugati po tlu dalekih planeta... —

Sve više i više gubiti budućnost,
u ime buduće prošlosti.

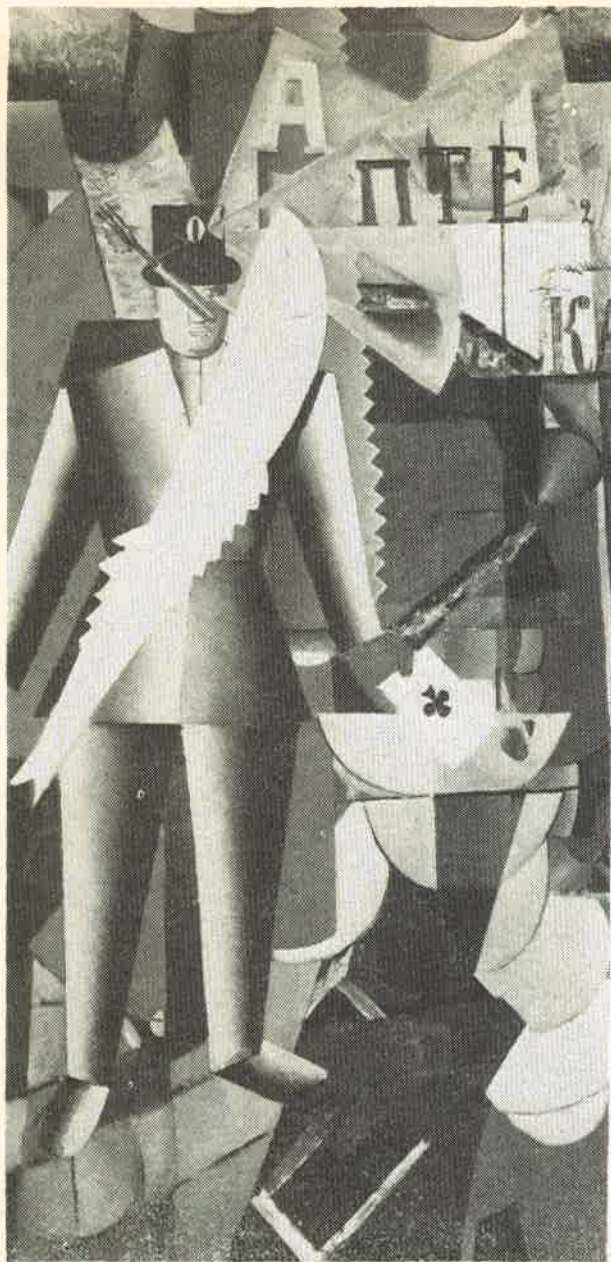
Ako se sve istine
skupe mrvica po mrvicu u jednu cjelinu,
obavezno će nastati ogromno lažljivo
ogledalo,
čija je krivina
život...

Najvažnije je —
narastajućem lancu misli
prevazići neprekidnost školjki.
Maštom —
zvijezdu koja se rađa na nebu. A
tuгом —
usamljenost kamena na dnu beskrajnog
dubokog
morā...

Suza
je kosmos
koji se
neočekivano

skuplja
zbog boli
do kapi

To nije teško —
svijetlećim krajičkom pogleda
izvući iz usnule zvijezde
zlatni lančić kaulaca...

Kazimir Maljevič: AVIJATICAR (1914)

A možeš li ti
po ritmu mrmorećih kišnih kapljica,
po stepenu tuge u očima žaba
odrediti dubinu
okeana?

Kamen
je otisak dlana
usamljenika skulptora, to je —
najstariji od svih dosadašnjih pokusa
stvaranja čovjeka

Na zemlji jesi Ti.
Ti imaš kuću.
Kuća ima zidove.
A iza njih je zlo!
Tako je bilo uvijek.
Tako jeste. Tako će biti.
Dok na zemlji stoje zidovi
tvoje osamljene kuće!
Dok jesi Ti!

A znate, smrt
je najveći od
postojećih u životu prostora... To je život
koji se ne može više smjestiti
ni u jednu stvarnost.

Gradski čovjek gradskim koracima
koraka užurbano. Na tužnom licu —
gradske brige, nevolje i
svakodnevnica...
A šta se to tamo — zlokobno,
mračno —
kod njega na leđima diže? Grba?
A možda je to — Grad?

Vrijeme je
skok prostora.
Neprekidnost vremena
određuje momentalnost
vječnosti.

U veseloj pucketajućoj struji
krivolinijskog vjetra
juri đavolskom brzinom
lasta — zemaljski
dobar glas u nebo. Kako je mnogo
u proljeće na zemlji vijesti!

Jermenija!
Od kakva je metala
taj teški krst
koji je vijekovima
povijao ka zemlji
tvoje stablo?

ARARAT

O tebi
izniklom iz krupica
naše neiscrpane starine
razmišljam!

I misli moje
kao parčad vrele zvijezde
padaju u okean nemoći...

Je li to vjetar nosi lišće.
Je li se to ja zauvijek opraštam.
Nebo gori pod nogama
i u formi pepela pada na zemlju

Drhtim!
Od škripe dremljiva puža.
Od iskrivljenosti korijena dalekog
drвета.
Od ponoćnog zapljuskivanja morskih
oblutaka.
Od titranja lastavice u njedrima
zore... —

Takva je
u meni tišina!

Ja
srodnik
beskraja i
svih ničijih dina... Iščekivatelj
u pauzama između slučajnih pljuskova
rađanja sunca nepoznate djeljivosti...
Ja —
do čovječije mjere redukovano
lice Vaseline!

Zdravo, ljeto,
koje dolaziš iz dubina
raspaljenog sunca,
što daješ zvijezdama klišenje, a
leptirima

akvarelnu lakoću...
Zdravo, jeseni,
koja se neprimjetno prikradaš
travi i drveću zelenu,
koja gledaš sa neba
očima bolesna mekušca...

Zdravo, zimo,
koja donosiš čutke
očišćenje snijegom od složenosti
jeseni...

Zdravo, proljeće,
koje živiš negdje daleko
iza linije moje samoće.
Cijelu vječnost te ne vidjeh! Reci mi
kakvim li si postalo od onda...

U sumraku
čekam pojavu Buratina!
Pričinjava mi se kao da se
otvaraju vrata i kroz njih
provinuje njegov drveni nos... Nije
valjda
da se nijedna od pročitanih bajki neće
ostvariti?

Milujem
usnulo u srcu
čudovište.

Čuvam
u svjetlucajućem pogledu
jesen.

Nosim na hladnim donovima
nebo.

I slušam
svoje čutanja
eho...

O kamenje,
o trave,
o ptice,
o rijeke,
o gore...

Dajte mi da se sjetim — na šta
pomislih

kad prvi put ugledah
sunce...

A ja ću otići tamo —
u zagrljaj ubogih trava,
gdje kiša-skitnica polako besjedi
sa leptirima što lepršaju nad tugom.
I gestom ozarena očajanja
Daću svoj nevidljiv doprinos
vječnom i tajnom sirotanstvu
svijeta...

Svaki put na zalasku, kada iza crte
horizonta

gaseći se,
zapada sunce.
čujem zvuket
razbijene u paramparčad kugle!

O, koliko se u meni
skupilo tokom mnoštva godina
oštrih komadića
svijeta...

Držim na dlanu
proljećni luk što se osmjehuje
i strašno me zavidim!

Dobro bi bilo da se i ja
naučim da se tako radujem
životu...

Bar jednom
želim da nasmijem kornjaču
da bih vidio
dubinu
nje koja se smije.

Sve prolazi!
Pa čak i smrt...

Znao sam samo jednu kolijevku za zlo.
Ona ima ime — Zaborav.

MIHAILU ORLOVU

Njegova usamljenost
među drugim usamljenostima
bijaše

nepoznato kao nebo
i čisto kao grumen zlata!
I on je otišao...

O tome
koliko
se smanjuje svijet
samo od nakazne lisne vaši
ispričaće vam ništavna sačma.

Ali čak ona ostaje nepokolebljiva
dok još ima snage
hermetičnost zemaljskog
vremena...

Samo zato što je moje uzlazno Tamo —
nečije razbijeno u paramparčad Ovdje,
ja čuvam, kao život, rastojanje Između
zasljepljujuće sjajnog Prije
i potišteno treperećeg Poslije...

Kako je strašno, kad se čuju
aplauzi pustinji,
sjetiti se jednom izgubljenog vrta
naseljenog mnoštvom onih kojima
prostor još predstoji...

A istina je — odvratna
kao lice ubice
obnaženo među granama
ledenog vrta.

Umirati postepeno
sa svakim novim redom,
ogoljeavajući
stabiljku koja izrasta...

Kada u ponoćnoj tišini
eksplodiraju oči geranijuma,
budi oprezan, čovče
koji živiš na drugoj planeti...

BOGU

Od majke bivše do sadašnje,
od crkvenog stepeništa ovog do
budućeg,
ja, koji iz praha tvog izrastam,
nosim na licu tvoju smrt...

Rastu djeca.
Rastu na zamjerke,
gubeći veličanstvenost. Svakog trenu
njihov se svijet nepovratno smanjuje
od silueta jedne zvečke
do obima jedne sudbine...

Čas istrčavam naprijed,
Čas ostajem pozadi.
Baš nikako ne mogu da se prilagodim
satu koji stalno otkucava
ne moje
nego tuđe vrijeme...

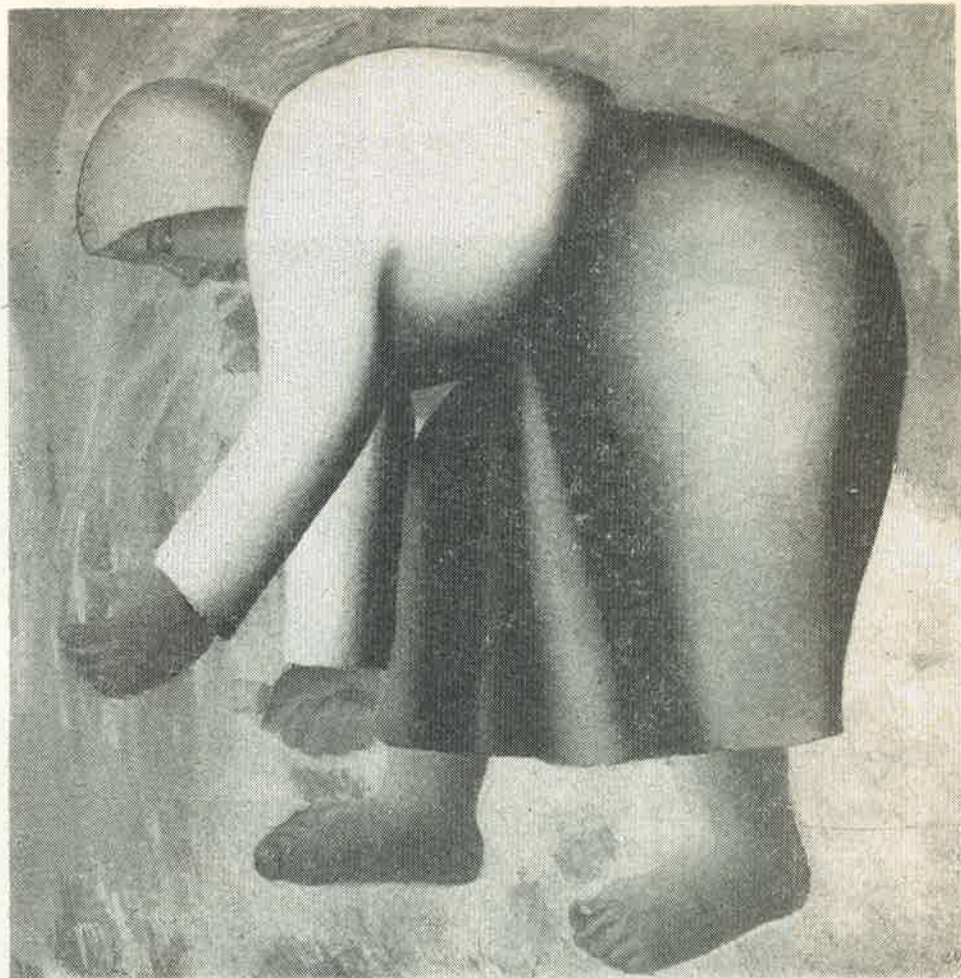
Tvrdim da je rima — državna
kategorija.
Da se barikade isključivo sastoje od
verlibra.
Ne sviđa mi se mirnoća na veoma
tihom licu pionira.
Po volji mi je mećava sa
nakostriješenim pogledom Gavroša.

Ribe imaju more.
More ima obalu
na kojoj u trenucima tuge
usamljeno stoje ljudi
koji nose na plećima
puteve...

Ovdje svako od nas
čutke razmišlja o glavnom
gubeći ostalo...

A upravo je iz Ostalog satkano vrijeme!
Eto tako

svako krijući
krati život.

ONI

Pretrčavaju
lice kao ulicu
i nestaju
u daljini.
I opet
pretrčavaju...

Svalkog trenu
dolazim u dodir sa svijetom:
dotičem vjetar,
čitam trave,
slušam gore,
besjedim sa pticama... —

Sjećam se sebe
po mrvicama.

Dolaze ljudi.
Odlaze ljudi.
Kao san dolaze.
Kao san odlaze.
A čovjek ostaje
da stoji nepokretno
kraj kamena,
kraj kuće,
kraj mora,
kraj drveta...

Sam sa svojom
Odsutnošću.

U drugu zemlju
gdje od davnina caruje tajac,
prodrijećemo na tren
i vječno ostati... Tamo,
premještajući se po dinama
bezimenog mora,
izdvajaćemo iz prostora greške sporih
ptica,
posmatrati nebo,
ljubiti obnaženo kamenje...
I neprekidno osjećati na
nepromjenljivim licima
kosmički briz
Nesjećanja...

Pokloni mi, Jeseni,
šapat djevičanskog čistog mora
i nesvjesticu dina koje se gube u
daljini...

Ozari moj život
svjetlošću laskavo nježnih bića
koja žive iza beznađa...

Daj da ispijem napokon
sa tvojih bestežinskih dlanova
otudenost u magli pljuskova koji se
hlade...
Daj da priljubim lice nemirnom lišću
kojima
na dohvrat nebesa u vrelima zalazećeg
sunca
povijaju mladunčad rođe...

Pokloni mi, Jeseni,
Zaborav...

I molih tištinu
za korake voljene

Spaljivah do temelja proljećnu kišu
vatom želja.

Po mrvicama dizah mostove
između gubitaka.

I stekoh posljednji dar —
Smirenje...

Nakon ljubavi
ličiš
na leptira poslije kiše.
A ja na terarijum
u kome tek što su izumrle
zmiје...

Otišla je.
A za njom je
zamrlo vrijeme.

Ustao sam i navio sat...

Čitavu noć do zore
dolazila si mi u sjećanju, a ujutro
ušnio sam lice krotitelja leptirova.

S kime si sada, voljena...

Poput morskog vala
na pustu obalu nosim
ušhićeno svoj poraz...

Užas!
Zamalo
da se Svega ne sjetim.

Svalko jutro,
čitajući novine,
zamišljam vječnost.

Cudno!
Prošle su godine.
A život ostao.

Vještina
da se živi od sadašnjosti
najveći je stepen genijalnosti.

Govorili su mi,
slušao sam čutke —
osjećao sam drugu laž.

Sjećam se dana svoje smrti —
čini se bilo je dosadno.

Premještajući se u prostoru
on neprekidno čuti, ponekad
opšti gestovima...
Zbog straha od slučajnog
raskrnikavanja
on čak nastoji da razmišlja u znactima
kao leptirovi, zvijezde, drveće... On
zna —

postoji takav okean
iz čije ga dubine
promatraju ribe...

Postepeno je u njemu sve stradalo:
prvo se sasušilo drvo,
zatim je nestalo more,
onda mjesec, a iza toga
ptica, meduza, kamen,
zmiја, kornjača, oblak...
Na kraju u njemu
ostade samo puž —
sposobnost gledanja na svijet
iz dubine rastuće ljuštore.

Njemu po licu
kao krugovi po vodi
plove maštanja... Ponekad
otvara oči
i veoma brzim pokretom
lovi mušicu u letu, ali je odmah
vraća u nebesa...

Čitav njegov život,
zatvoren u tišinu,
liči na neprekidno pisanje
snijega koji pada u pahuljicama...

On nikada ne voli kornjače pa čak
osjeća prema njima mržnju i strah,
jer potpuno bijaše ubijeđen
da upravo one — kornjače —
krađu od ljudi prostor...

I nije li zbog toga naš svijet
tako tijesan?

Nikada i ni u čemu
on ne zna za sumnju, uvijek
je siguran u se i miran kao ogledalo.
I niklo na zemlji —
ni ljudi, ni zvjerke, ni ptice —
nije u stanju da poremeti u njemu tu
mirnoću jer

najgladi kamen na svijetu
nalazi se u njegovu džepu!

Već po koju jesen,
otučeno tumačajući po travama,
on dobija u prostoru
Blaženstvo Vilinih konjica ovisnika
s jedinim ciljem — u svoj svijet
ograđen stijenama
posijati djelić
nježnosti...

NATAŠINA GODINA

Jesen...
Kapela žaba...
Izlivi...
Ubrzanje ulica koje bježe od vjetra...
Razmagnetisanost lišća...
Pregršt mjesečine...
Suštanje usana...
Usne!
A noću iznad moga lica —
tvoji dlančići svjetlucaju kao dva svica,
i kruže,
kruže,
kruže...

Zima...
Bestežinsko stanje stakala koja se
kovitlažu...
Stepenovanost snijega... pauze...
Uzburkanost lampe...
Opustošeni kvadratići riječi...
Čutanje... čutke
lutamo po sobi rađajući čudne stvari:
premještamo predmete sa mjesta na
mjesto,

suve čaše brišemo novinama,
zalijevamo geranijum od prazne flaše.
mijenjamo vodu u akvarijumu
u kome su odavno umrle ribe...
S jedinim ciljem —
da što je moguće više ugodimo
opreznim zvijezdama
koje nas prate
iz jeseni...

Proljeće...
Obrisi sunca... kaljuge...
Prostornost zemlje otekla od brda...
Februar koga je ustrijelio prvi drozd...
Haoš okolima... kapljica...
Iscrpljenost!
Još neki zamišljeni patuljci:
Praveći krugove
neprimjetno nam se prikrađa
i sve se češće i češće osmjehuje
tužnim osmjehom
on zna... on vidi... on osjeća...
»Zašto?« — govoriš tiho i plačeš. —
Neću, neću, neću...
Ne-ću!
Kiša...

Ljeto...
Zalazak...
Gradić okružen ljenošću:
poderan, malen, pospan...
Mračna soba... sumrak... sjenke...
Nasrtaj muha...
Obnaženi prsti sastavljeni u krik...
Beskrajna škripa unakaženih petlji...
Stepenice... nebo... put...
drveće... kolodvor...

Stanični fenjer...
Vječnosti!
Vječnost...
Kontinuitet kamenja,
čutanja i tišine!
Samo ponekad, nakon
milennijuma —
odglas mekušca sa dna nepokretnog
mora
ili zvonjava komarca iza linije
horizonta
ili uzdah kornjače... Ovdje!
Živim na samotnom hladnom pijesku
i ništa ne radim, samo —
od kamenja odvajam kamenje
i razmišljam:
»Nataša...

VIAČESLAV KUPRIJANOV

LICE

U svome licu
skupio sam sva lica
mojih voljenih

ko će mi reći
kako sam tobože ružan

APSTRAKTNA UMJETNOST

Ognju je u duši
da bude skulptor dima
on radi u teškom materijalu
kako se lomi
koprca
on plamti
zadesilo ga je
nama nedostupno ozarenje
i sa njegova jezika otkida se riječ —
drvo

koje je u njemu izgorjelo

TVRĐAVA

Tle je pod nogama
da se dignu glava
i proreke po zvijezdama
da među valima svjetlosti
nismo sami
iznad provalije

A kažu pak
dolazila su mračna bića
i o sebi zborila
da su ovu zemlju
već mnogo puta
brislala
sa lica neba

SUMRAK SAMOLJUBLJA

Svake noći
mrtvac

podize ploču sa groba
i provjerava pipanjem:

nije li se izbrisalo
ime na kamenu?

ČAROBNJAK

Bio jednom
veliki čarobnjak,
najveći na svijetu.

Mogao je uraditi
nemoguće:
život proživjeti tako
neprimijetno
da ga niko neće primijetiti.
Mogao je kradomice nestati
i ne vratiti se.

I nestao je neprimijetno.
Neće se vratiti.

Zapamtite,
bio jednom jedan čarobnjak,
najveći
na svijetu?

KOSMIČKI DOGAĐAJI

Kroz nebeska tijela
žena
prilikom preljetanja
u Vasionu iz Vasiona
prolijeću
kosmički mala
djeca

Neka ostaju
da rastu

KORACI MJESEČINE

1

Samo zaljubljeni, mjeseci,
mogu da hodažu po tebi —
oni znaju
cijenu tvojoj svjetlosti,
i neće prepasti
tvoje svice.

2

Ove noći
kada su bijeli svi cvjetovi
kada su otvorena sva okna
idem ka tvome prozoru
po zemlji
tiho
brzinom mjesečine

JUTRO ISPUNJENJA ŽELJA

Takvo je prozirno jutro
kao da ljudi sa akvarijumima
trče prema moru
da puste u more
zlatne
ribice

Nagomilale su se želje

Treba samo ostariti
i baciti mrežu

TRAGANJA

Traži pahuljica na nebu
na kakvu će zemlju pasti

Traži djevojka
u djetinjstvu
koga da zavoli

Traže djeca
raširenih očiju
od koga
da se rode.

U TUĐEM GRADU

Ako se mojim imenom nazove ulica
ne bih bio protiv
neka bude imala moje navike
zalaženja kasno u gluve sokake
samo bi me jedno zbunjivalo
što će u toj ulici
živjeti
gluvi ljudi

Ako se mojim imenom nazove čovjek
ne bih bio protiv
neka bude imao moje nade
da u svakom prolazniku vidi prijatelja
samo bi me jedno zbunjivalo
što će čovjek imati psa

Ako se mojim imenom nazove pas
ne bih bio protiv
neka bude imao moje oči
u kojima se susreću ljudi i sokaci
samo bi me jedno zbunjivalo
što će pas
imati domaćina

SJEĆANJE

Izgažena je
ona trava
po kojoj su hodile moje noge
bez snage da je zgnječe

Poleglo je ono drveće
na koje sam se penjao
radi djevojčica
koje su oдавно postale
majke

S njihovim sinovima
valja mi
dalje
rasti

KINESKI MOTIV

ne uklapam se
u okvire
bezbrzihih
pejzaža

vjetar
duva sa planina

tonem
u morima i rijekama

hvatam se za šaku
i nestajem
u nebu

OAZA VREMENA

U pustinji prostranstva
oaza vremena
proziran izvor
nadahnuća

I govorim:
slava zemlji.

Neka živo
živi
koliko boli
plug pričinjava zemlji...

TEORIJA NERELATIVITETA

Iznenadne
navale magle,
pomračenje pameti,
mračno orgijanje
svjetine —

sve se povlači
pred blagorodnom stabilnošću
brzine
svjetlosti

U jednom
minulom
svijetu
da bi se spasile
šume
oko šuma
počele stavljati ograde.
Tek kada je sve drveće
otišlo u daske
za te ograde
zaključile
da su eto najzad
šume
bezbjedne.
U jednom
minulom
svijetu.

U šta izrasta kamen?
U nadgrobni spomenik?
U postolje?
U dule?

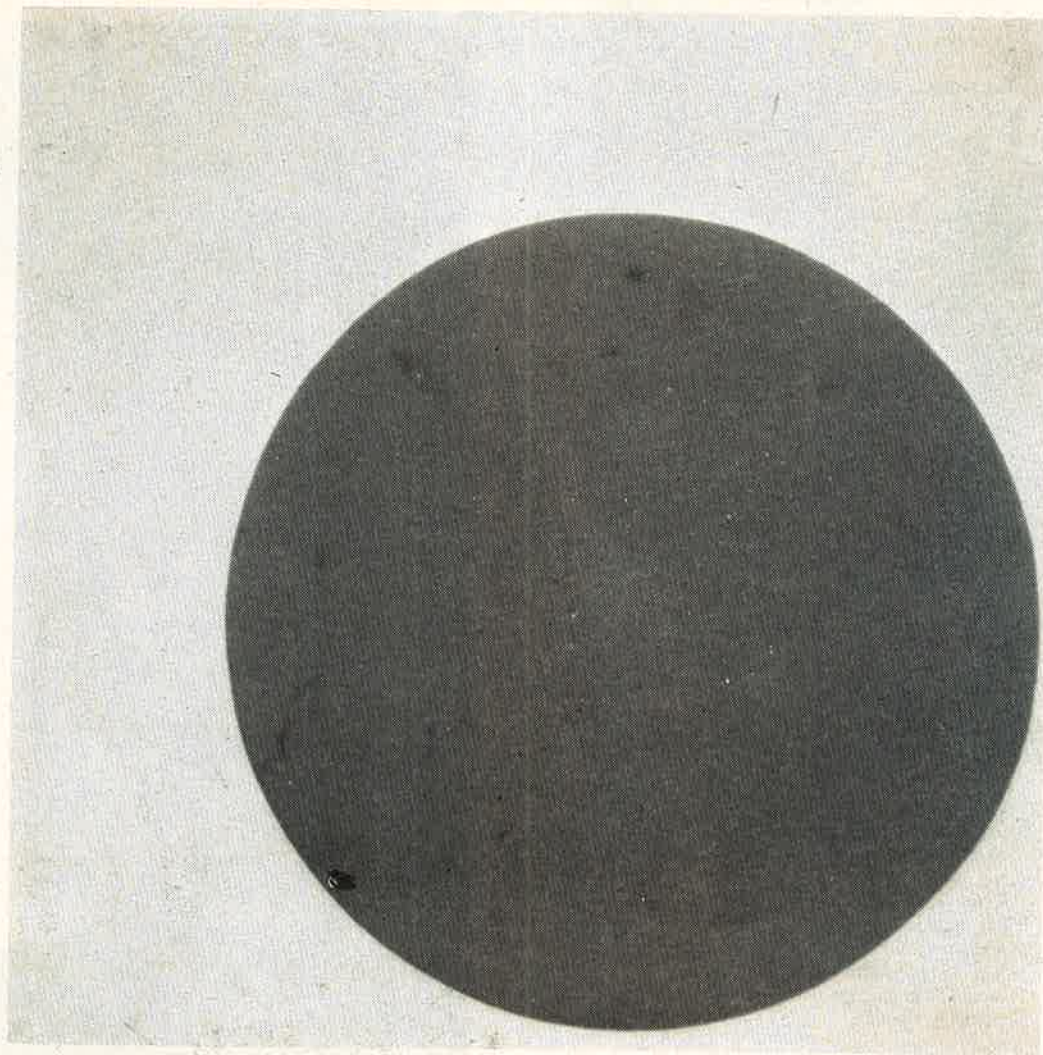
Najplemenitije je
naučiti ogranj da siječe
ili da postane žrvanj
da melje brašno
za dobre ljude.

Bez ljubavi
nećeš biti takve sudbine —
za dobra djela
čak kamenje
mora postojati
dvoje.

Čovjeka s nožem
ne uznemirava
kalkve u glavici luka
zriju
misl

šta imaju s tim
suze

Epidemija
slobode:

Kazimir Maljevič: CRNI KRUG (krajem 1920)

najopasnije
klikonoše su
ljudi
koji su preboljeli
ljubav

Za čitav moj dug život
tama noći
nije se promijenila

ali mi se učinilo
da su zvijezde
postale pažljivije
jedna prema drugoj

GOLIM OKOM

Gledajući sa zemlje
zvijezde
ne vjerujem
da je baš svaaka zvijezda —
vječna vatra —
spomenik
nepoznatoj planeti.

Nadam se
da se ničiji život nije ugasio
radi njihova daleka sjaja,
da niko nije, izgorio u mraku
radi njihovog visokog plamena,
da niko
ni od koga
nije otimao zemlju
radi njihovog
bezbavazdušnog
prostora.

TAČKA GLEDIŠTA

Čovjek ne plete paučinu
zato što se boji
muha
mislio parik

Čovjek ne plete paučinu
zato što se boji
paukova
mislila muha

Čovjek ne plete paučinu
mislila paučina
zato što je napleo već
toliko svega
da se sam sebe boji

Kuda sam dospio
razmišlja
čovjek

PRIVATNO VLASNIŠTVO

Nekima nedostaje
mjesto među ostalim:
oni bi željeli da imaju
svoju zemaljsku kuglu
da je poput balona naduvavaju
prema svome nahođenju
da postave na njoj
sebe
kao spomenik
bez suparnika
bez antipoda

Približavajući se tuđoj planeti
za svaki slučaj da ispuštaju vazduh
i skrivaju u džep
vlastitu zemlju

PRONALAZAK TOČKA

— Ma gubi se! —
govorili su srdito
poznavaoci
pronalazačku točku

I još su govorili
kada se vozio:
— Kako je neprirodno,
izvještačeno! —

Naglas su govorili.
a o sebi:
»Samo da ne naleti na nas«.

OGLASI

Sutra je u svim pozorištima
loše vrijeme za polijetanje
moguće je nevrijeme

U 13,00
lokalna stanica
emitovaće
šuštanje lišća

Na prvom programu
televizije u boji
prikazaće se
prošlogodišnji snijeg

Na molbu
mnogobrojnih čitalaca
u svim večernjim listovima
objaviće se
tablica množenja.

KINO

Kino je
civilizirano čudovište move ere
u mraku sale sa rashladnim uređajima
podstiče
tuđa neskrivena osjećanja
dignuta na kvadrat ekrana,
sakuplja glumačka rješenja,
krije ih iza pazuha umjesto kamenja,
nadživljava pozitivne i negativne
junake,
dobija
vlastite utiske,
razmišlja
kao da živi...

NEBESKO POVRAĆANJE

Eto i živjelo se hiljebom nasušnim
gutalo se gutalo nebo
ispisano plafonima
ukrašeno idolima
naseljeno vampirima u svećanim
mundirima

nebo sa linijama za parole
kockasto nebo
nadmeno nebo plitkih ljudi
utroba se napreže
zagađen je vazduh
odvratno je
muti se nebo
erupcija zvijezda u komadima
sadržina letećih tanjira
pojeđena svjetlost
naličje vasseljene
razjeda nježnu zemlju

NA ONOM SVIJETU
izmislio Neko
sredstvo —
kako se zauvijek i odmah
izbaviti parazita .
I onda su se članovi
stalnog Komiteta
za postepeno izbacivanje
od Parazita
pomoću tog sredstva
izbavili pronalazača —
jednom znanstvenik —
i govorili pri tome:
— Taj nas je parazit htio lišiti
slobode stvaralaštva
u našem svijetu...

Pokretom ruke
tebe
koja stojiš iza mraka horizonta

crtam
u punoj veličini.

Bezbavazdušni prostor
između njih
izvajam je
težinom naših usana:
stvara se
jedino potrebna
riječ
koja se može izgovoriti
samo
udvoje.

Naučiti
umjetnost kiše:

Lebdjeti u oblacima,
ali da bi se vidjelo —
za čim žudi
Zemlja;

Razlijevati se
mišlju po drvetu,
ali da se
napune
snagom
plodovi;

Odlaziti u se,
ali ostajati
i u mračnom tlu što luta
i u sjaju duge
iznad glava žena,
ptica i djece.

Vazduh treperi
kao da je zalepršala krilima ptica
ali nema ptice

Talas se diže
i širi po čitavu moru
mada nema mora

Jednostavno ovuda je prolazio čovjek
prolazio čovjek
pa mu je sinulo
te je ponio svoju misao dalje

Jednom će se ovdje
izleći ptica
nastaće more
doći će drugi ljudi

Sve živo
spomenik je
nečijoj misli

Prorok je ponavljao:
živimo
na živom
nuždanu!

Uzalud!

Lagano se hladi lava
u kojoj su živi
spaljeni glupi.

Brzo se hladi
slava
u kojoj je živ
spaljen prorok.

SOKRAT

Čudno
Sokrat
ništa nije znao o mikrobima
atomima elektronima

što su krupnije sitnice
snažnije utiču
na dinamičnu savremenost

zbog smanjivanja prostora
izbacujemo iz svijesti
vrlinu
visoke ideale
sveopšte blago

oni lete iz sadašnjosti
kao filozofski kameni
u oaze svijetle prošlosti

i uvećavaju istorijske čvoruge
na zvjezdanoj sokratovoj glavi
koja još uvijek razmišlja

domaćini sitnica
drže spreman
pehar sa kukutom

NAORUŽANA PLEMITOST

Mač plemenitog viteza
Luk
plemenitog razbojnika
Osvetnička kama
plemenitog prevratnika

Palica
plemenitog policajca
Automatska puška sa optičkim nišanom
plemenitog gangstera
Plemenita razorna bojeva
glava na rasklapanje

Globalizacija plemenitosti
koja vodi degeneraciji
ljudskoga roda

KAKO POSTATI KROKODIL

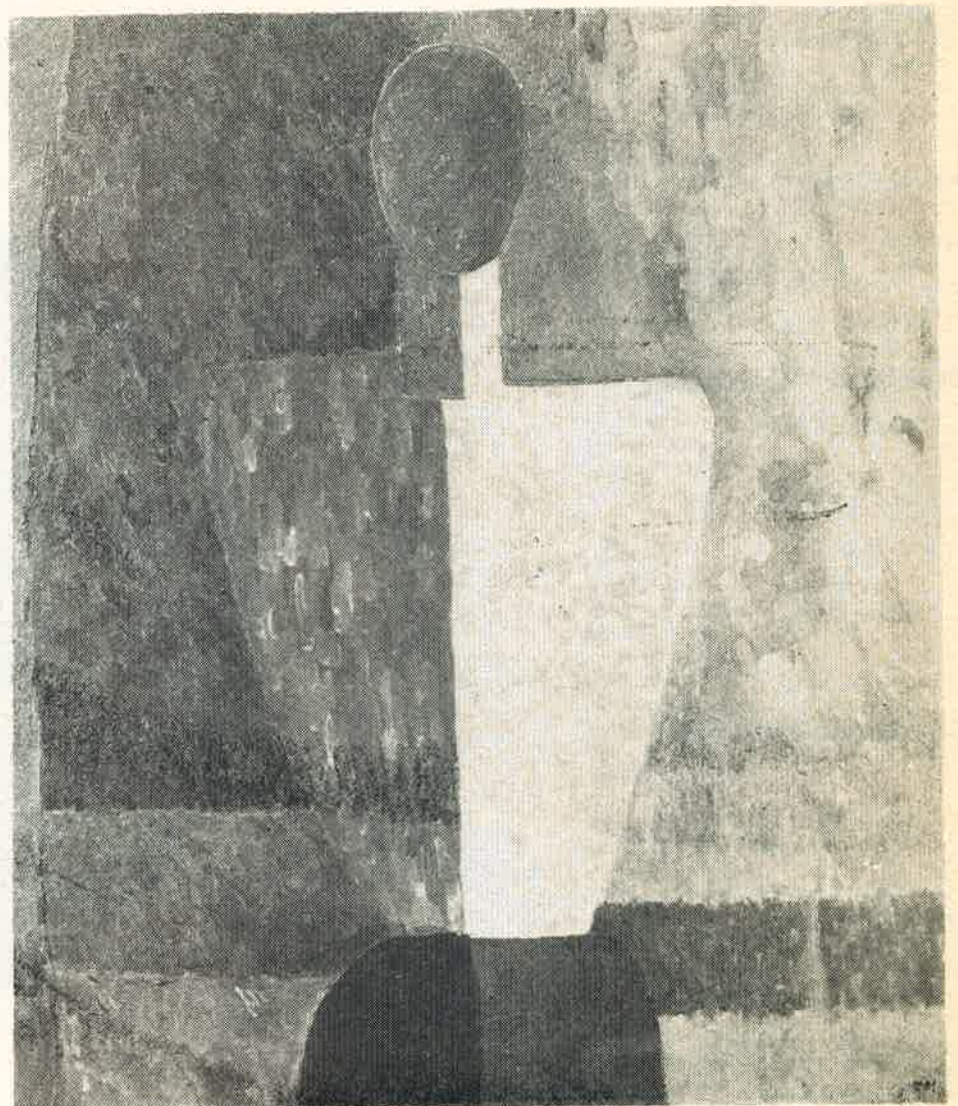
Čim osjetiš
da si nekom odvratn
kao zaba gubavica,
razmisli o svojoj prirodnoj veličini,
ispruži se
i legni na stomak.
Sala preostaje
da pozeleniš od jarosti
i otvoriš čeljust.
Čim vidiš
da svi počinju u panici bježati,
računaj
da si postigao svoje.

KAKO POSTATI BODLJKAVO PRASE

Sjeti se
da si čovjek
i razmisli
kako često nisi bio čovjek,
kako se često ljudi
nisu ponašali kao ljudi,
zamisli
na šta je još čovjek sposoban —
i čim
ti se kosa najkostiže
smatraj sebe bodljikavim prasetom
te odmah moli da udeš u Crvenu
knjigu

KAKO POSTATI PINGVIN

Ti ne letiš
i ne pjevaš
zato voliš
gordo išeš
kao gomila ili stroj.
Evo gomile

Kazimir Maljevič: FIGURA DO PASA (1928 — 1932)

evo i tebe baš tu.
Svi idu bez pjesme
i bez mašte o letu.
Ali, jesi li krenuo?
Evo
već si pingvin.

Kraj svijeta —
nije to vrijeme
koje ostavlja za budućnost
svi oni što kriju
vlastiti mrak

Kraj svijeta —
to je mjesto
koje oni zauzimaju
umjesto onih
u kojima postoji početak
svijeta

JEDINSTVO

Sunce izlazi
prvo iza gore,
a onda iza stabljike trave.
Kažete —
u tome ima nečeg japanskog
(očito, zbog slike
planine na japanskom čajniku
ili rime: sunca — Japanca).

Nipošto,
sve je to jedno uz drugo,
evo trava: ivan-čaj¹
zvuči gotovo kineski,
a evo japanski: osoka.
Trave svih zemalja
ujedinile su se
pod zastavom
sunca.

ČITANJE U AUTOBUSU

Novine šuškuju —
jednodnevne, suve grane,
šumi
zimzeleno lišće knjiga, iznad njih
lebde zimzelena lica, na njima
odraz: čak
razbojnika u knjigama,
čak zločinaca —
srednjovjekovno učivih —
oni bi na vašem mjestu
starijim čitaocima
mjesto
odavezno
ustupili (međutim
vi na njihovu mjestu...).

PSAMIT

(brojanje zrna pijeska,
Arhimedovo djelo)

vaseljena izračunava
zrna pijeska i zrake sunca
krivulju nebeskog svoda
otvorenost blještavila
uzima kap po kap
svjetlost
iz provalije mraka na račun provalije
uračunava na svaki djelić svjetlosti
penale
potpune tame

i mi otimamo
svjetlost od totalne tame
otimamo zrnevlje od praha
otimamo muziku od volje
otimamo ljubav jedni od drugih
da bismo je davali
jedni drugima
trpimo nebrojene gubitke
u sudaru sa životom
koji nas je izabrao za svijet
iz tame mogućnosti
koje su ostale u tami

1**

užasne su makete čovjeka
kalupi glava za šešire
torzoi za kapute
odlivci mišićnog
nervnog sistema
prijatelji za napuhavanje
mete
skeleti
biste
rvačka plašila
lutke ogromnih dimenzija
spomenici zamrli rukom energičnog
poslenika

bilo šta što
sličí čovjeku
govori o klaonici
bolesti
smrti
govori samo o tome
da čovjek
ne može imati
ničeg što na njega liči

SPOMENIK NEPOZNATOM LUĐAKU

poznato je
da mnogi od nas
dižu spomenik
nepoznatom ludaku

Poznato je
da ludak zaslužuje
spomenik
samo za života

Jer na smjenu
već poznatom ludaku
dolazi nepoznati
i on neće dozvoliti
čuvanje uspomene na već poznatog

Jer poznati
samo baca sjenu
na onu jasnu sadašnjost
u kome mnogi od nas
dižu spomenik
nepoznatom ludaku

Po nebu stupa
poslovan čovjek i pahuljica
i poslovan čovjek
ne primjećujući
da zajedno idu
i on i pahuljica
koja je sjela na sivi
njegov rukav
nehotice otresa pahuljicu
i ponovo
pahuljica s njim naporedo
stupa po nebu i ponovo
sjeda na sivi rukav
smetajući ravnomjernom marširaju
ruke

i tada poslovan čovjek
poslovno
hvata pahuljicu
i krije je
u svoj sivi džep.

Evo beskrajnog smisla neprimjetnog
rada:

sto
počinje da šušta lišćem
pero
ponovo urasta u krilo —
drvo
pred bilo kojim prozorom
ptica
na bilo kome nebu —
vječna su blagovijest života:
riječ
koja postaje
tijela

govor rijeka

pod mjesečinom
na prelivima talasa
slog za slogom
slagao se sanskrit

u rastresitim uvalicama
među rječnim travama
krili su se hijeroglifi

u planinskim bujicama
plovili su krhki znaci
u očima mesropa maštoca²

odražavala se u strujama dunava
čvornata azbuka
ćirila i metodija

rijeka govori

svi razgovori
ulijevaju se u more

ušća usta
samo od pravde žive

Drevnost
kanu u vječnost

Srednji vijekovi
dodše kraju

jav-
lja se
no-
vo
vri-
jeme

U očekivanju
vatrenog života
hrabro
spavaju junaci
u kutiji šibica

Za pamćenje morskih talasa
bez traga prođe
srednji vijek pod jedrima
(ne računajući potonule riznice)
antički svjetovi na veslima
bez traga prođe predistorija
(ne računajući potonule kontinente)
talas geografskih otkrića
stvari buku samo na kopnu
more se ne mijenja
ma koliko udarao korbačima
i bacao bombe
(uključujući dubinske)
more se ničeg ne sjeća
i mi
jedni negdje dublje
drugi negdje pliće
stalno tako ulazimo vedro
u potresenu ne jednom
i ponovo mirnu vodu

ZVIJEZDE

te tanke ige iz mora onostranog svijeta
ne daju nam da se izgubimo na našoj
zemlji

u našem moru
ali njihov položaj
ništa nam ne govori o tome
kuda da plovimo
u kome pravcu nam je letjeti
svima zajedno
zajedno sa našom planetom

Ne sjedi skršetnih rukku

sam
posij vjetar.

Neka jedra i krila
požanju oluju.

I nije iza brda
sreća,
nije na kraju svijeta.

već na zemlji
gdje siješ,
prema kojoj ploviš,
iznad koje letiš,
gdje prelaziš preko
njive
koju si uzorao.

Osvrći se
unazad.

U protivnom
nikad nećeš vidjeti
onog
ko udiše prašinu
tvojih koraka.
onoga
ko ide brže od tebe
tvojim putem.
onog
ko, slično tebi,
gleda samo naprijed
(za sada još kroza te),
a nazad
kroza se
takođe
neće
da gleda.

SMIJEH

Smijem se
sebi
zato što čujem
kako se smiju
nama

Nama se smiju
Zato što vide
čemu se mi smijemo

Najtužniji je
onaj ko hoće
da se smije posljednji

Smiješno je čekati tako dugo

sve je oko mene i ja sam svuda
kiša je od mene na kilometar i po
sunce na nekih sto pedeset miliona
na milion i po mjeseci
svega četiri i nešto svjetlosnih godina
i ja sam u okolini alfe centaura
deset koraka i utonuću u magli
dvadeset minuta i sumrak će me
progutati

svega sat i u brežiku sam
još sat i kraj novinskog kioska
gdje se u novinama govori o čitavom
svijetu
tako malom
da se o njemu može ispričati u
novinama

¹) Vrsta duguljaste biljke (prim. prev.)

²) Mesrop Maštoc (361 — 440) — jermen-
ski prosvjetitelj, naučnik — monah, tvorac
jermenske azbuke (405 — 406), prim. prev.

Kazimir Malevich: TRI DJEVOJKE (1928 — 1932)

POZDRAV

Dobar dan, vrapče,
istinogovorniče svijeta,
gostu mojih otvorenih prozora,
zaštitniče prašine i snijega,
gradonačelniče ptica,
nastavniče galame,
moj sabrate po peru.
slobodoumni,
moj vječni saborče
u borbi za izbor
između sedmog neba
i deset gora.

Kad prolaziš
ima nešto na tvom ramenu:
ptica, leptir, zvijezda, teret...
Ko ti je blizak može te dotaći dlanom,
napušteni može to vidjeti pogledom,
onač ko te zaboravio može o tome
svojim ušima čuti od onih
koji prolaze
pored.

1

I zavolio je njene usne,
ali su prodavane kao hljeb,
i on je prestao čak gledati na hranu.
Njegovi obrazi su propali,
ali on se stalno sjećao ukusa njenih
usana,
njegove oči su upale,
ali i u toj dubini vidjele su samo nju,
jezik mu se osušio
i nije mogao da joj vikne o tome
kad ga nije prepoznala

2

Od njenog jeding poljupca,
prije nego će umrijeti,
dugo je nastojao da opstane,
primicao je usnama snijeg, pelin,
doticao se bijele kore breze,
noćima tamarao, tražio jezera što su
odstojala na korjenčićima palih
zvijezda,
u maglu se zamotavao,
liječio se dalekim putem,
snom u kome je ličila na mnoge, —
dugo su ga njegovale druge ruke,
zborile mu druge usne,
propisivan mu je šum talasa, zvonjava
posuda,
i veoma je dugo nastojao da preživi,
pa ipak negdje kroz četrdeset godina
murije,
i ne uspijevši da osjeti pred smrt
da li će sada napokon biti zajedno
ili su se tek sada
zauvijek rastali.

3

Budući da je član složenih kolektiva
on odjednom prestade da se na sve
obazire

povuče se u se, odnosno u onaj dio
sebe

koji ne podliježe javljanju.
Sve usamljenosti odšumjele su
poput krila demona,
starih pisama,
kišovitih večeri.

Mi koji stalno radimo pravu stvar
koji smo svjesni odgovornosti
i koji donosimo korist
nesumnjivo, jednoglasno bismo ga
osudili,

ali on, na žalost,
već nema nikakve veze sa zvijezdama
i prije će biti da pripada
opalju lišću, glini,
bučnoj travi
nastupajućeg ljeta.

4

Napiši nam bar jednu ponuku
iz onog ruba
po kome još idemo.
ispričaj kako su te primili oni
koji o temi ništa ne znadoše,
ali kojih se još sjećamo
i s čudnim osjećanjem zajedno s njima
očekujemo neminovni susret;

opiši kakve su na dodir zvijezde
koje mi dotičemo samo obima,
ispričaj jesu li dostojni naši cvjetovi
onog korijenja u kojima su se skrivali,
kaži, napokon,
ima li ukusa živa
i miris mrtva voda
i težinu
riječi koje smo izrekli

OZARENJE

Čitavo vrijeme očekuješ neobičnu misao
koja će preobraziti čitav svijet
napregnuto u sebi prebireš
obične misli
koje svijet nikako ne preobražavaju:

pogledaj kako odmahnu na tebe:
od tebe već ide dim
pregrijavao si se

vjerovatno si na pravom putu:
uskoro će iz tebe izbiti vatra
ako naravno izdržiš usijanje
neobične misli

još me znaš kakva je ta misao
ali zamišljaš njenu pojavu
ozarenje:
glava buktu kao sunce
ti oslijepio svi progledali
ti izgorio do temelja
uvjeren
u preobražaj svijeta

ARKADIJ TJURIN

Ja — počasni građanin
Vlastita siromaštva,
Delikatni varvarin gradova
što skuplja otrovne gljive
Opušaka
Na pustim noćnim raskrsnicama,
Ja što sličim
Na adresu vječnosti
kojoj je svejedno,
Ja — gotovo smrtno
Opštim obrazovanjem,
Gotovo razbijen
Opštim strahom,
Paćenik zbog izgubljene
Vještine da se pati,
Koji se najviše raduje
Besmislu,
Umorivši se od traganja za smislom
Kojim treba da se opravdava život,
Ja — ogluvio od tišine
Na mjesečevim obalama mašte,
Koji s teškoćom
izrezuje znak ravnodušnosti
Na dragocjenom kamenu želje,
Ja — glina koju je ispresovala pustoš,
Slika za preslikavanje
Na asfaltu Hirošime,
Dugme koje sa mesom visi
Iz petlje maršalske uniforme

Veseljene,
Andeo za volanom zapaljenog kamiona-
cisterne s benzinom, —
Sagorijevajući, anđeli se pretvaraju u
Anđele.
Ja — halucinacija boga, oboljelog od
altruizma,

Koji se prejeo melase,
Ja — loše
Konzervisano u kamenu kraj puta eho,
Strugotina koja je umislila da je
Gotov dio,
Zavrtan u mengelama, gdje je stegnut
trupac za pravljenje
Višeg bića.
— Zdravo brate po pameti,
Da maznemo koju? —
Ja koji se upućujem ka zvijezdama,
Spaljujući pola atmosfere
Da bih saznao kako je danas igrao
»Spartak«?

Ja — medvjed u cirkusu na ledu —
Privrežali su za šape klizaljke —
Idem po krugu,
Ja — Romeo i Julija koji se
razmnožavaju
Pomoću štamparske mašine,
Sidro koje zadržava brod nade kraj
zemlje,
Ja — loptasta munja koja lebdi
iznad praga vremena — kuda
Če početi duvati vjetar?
Ja — jama od direktnog pogotka
Zaborava.

Zapušten je
Vrt života;
Oči moje
Zarastle u prozore.
Prozori zarasli u
Stakla,
Stakla zarasla
u zvijezde.
Zvijezde zarasle u svjetlost,
Ali svjetlost zarasla u tamu.
Zapušten je vrt života:
U njemu se ne bi vidjelo
Ništa
Kad tama
Ne bi zarasla
U oči.

Nakon ljute zime
U tuđini
Ponovo su prohodni putevi —
Svih sedam, i osmi —
Na sjever.
Teškim radom
Jedva sam uspio zagrijati
Obamrle ruke:
Skupljeni su već usjevi,
Lišće spaljeno
Kraj kapije.
Sa praznika
Sakupljanja ljetine
Praznih ruku
Odoh —
Ni svile na meni,
Ni brokata.
Na glavi i ramenima —
Samo rupe
U koje se nebo
Ulijeva,

U izderanu obući gmiže
Studen
Nerodne grude.
Stepa postepeno
Postaje šira,
Drveće se prorjeđuje.
Prisjećam se — evo tu
Nisam bio
i ovdje
Nisam bio nikada.
Sitan svijet unaokolo —
Tekunice, zmijske, ježevi —
Krije se u gustišu trave
Da živi
Od otimačine i razbojništva;
Da ore
Ili sije
Suviše im je život kratak.
Jureći na konju kraj
više zemaljskog,
Nomad
Me ne primjećuje,
Očigledno me uzima za sjenku
Čovjeka
Koji je živio veoma davno.
Jastreb me ispraća
Kružeci iznad neplodnog pijeska
Teško bi mi
Bilo lako obučen
Probiti se
Kroz sjeverac
Da mi prašinu
Domovine
Ne baca on u lice.

Leje, putići
Napravili šaru u pamćenju
Uveče se sjetim — djetinjstvo je
Prošlo na dači...

... Kad bih svijet otkrivao
s vanjske strane,
Kao Kolumbo Ameriku,
Skočio na obalu
U čizmama izjednim od soli,
Opalio iz mušketa u sunce —
Napravio avanturu od tuđeg života —

Sve iznova!
Ili postati siročić,
Živjeti u Moskvi kod rodaka,
Noću rješavati jednačine
Zatvorivši se u kupatilu
Sa dvije nepoznate,
Zatim nositi tašnu i voljeti pivo —

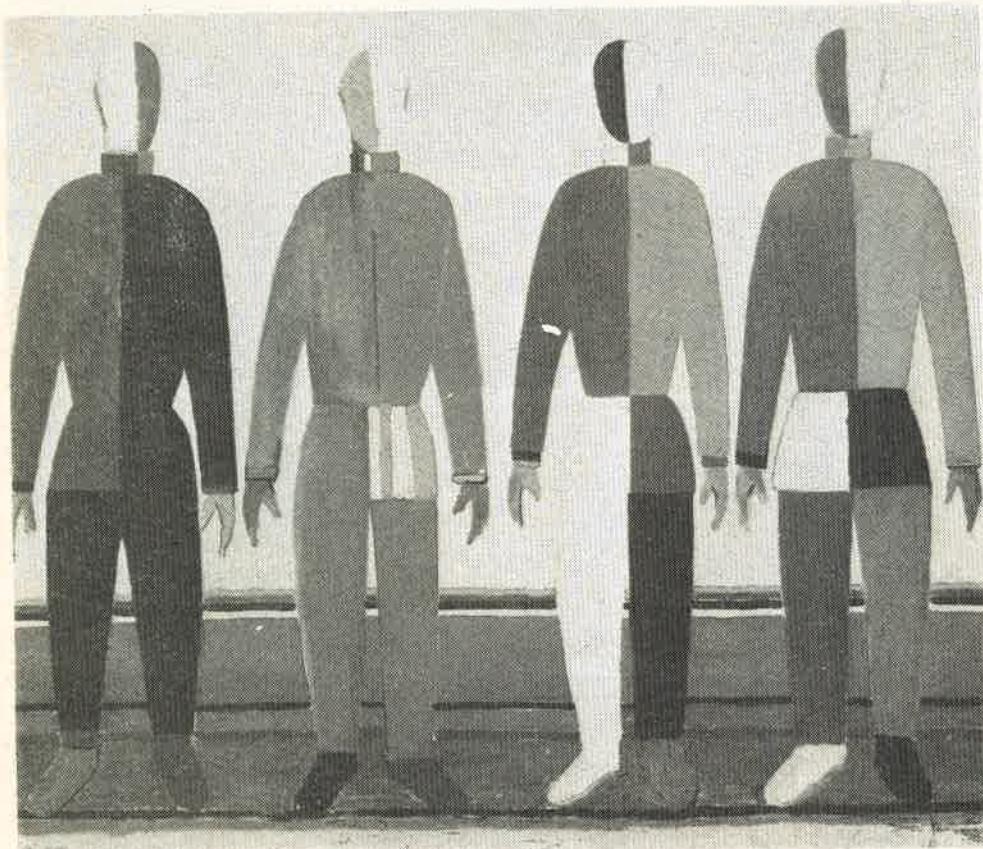
Čak reći
Onoj ženi da
Znam o njoj
Sve, —
Sve će se izvrnuti kao
Tanjur sa višnjama, —
Smijeh po čitavom podu,
Krv na čilimu...
Odletjeti, vratiti se,
Ne vraćati se
Ili me odlijetati —
Svejedno
Uveče se sjetim:
Djetinjstvo je
Prošlo
Na dači

NEOPREZNO ...

Sne tumačiti
I predskazivati rane,
Misli čitati —
Neoprezno je...
Znati o drugima
I ne znati o sebi,
Patiti od predosjećanja,
Lica u gomili prepoznavati,
Uveče šušnje
Čuti iza vrata,
Neoprezno je
Vidjeti u prelomu grana
Čudne znake
Sudbine.

KORIJENJE DOBRA

Od žeđi i gladi,
Nevolje i gnjeva vijekova
Ponegdje se rascijepila
Zemlja.
Nju korijenovima svojim
Povezuje zajedno
Najrjeđa
U vasioni
Biljka.
Noću ona procvjetava
Svjetlucavim sazvezdama
Gradova.

Kazimir Maljevič: SPORTASI (1928 — 1932)

PUT

Tako je dug put
Da smo
Postali više
Nego obični prijatelji.
Mi smo putnici
I jedan od nas
Nikada neće stići drugog.
Ne okrećući se
Osjećam njegov dah,
Čujem težak,
Neujednačen korak.
Ne pitam
O čemu je njegova pjesma — ona je
o šumu talasa,
Takvom
kada se more ne vidi —
Jedva čujnom u daljini.
Sve dalje on me tjera,
Pored zidova,
Ne čudeći se da kamen
Može
Biti
Gladak
I topao;
Stepom tjera,
Ne čudeći se miru
Prostora,
Tjera opasnom i tijesnom
Planinskom stazom...
Ja — njegova mladost,
On — moja starost.

»SUPERSAVREMENI«

— Vi uopšte o sebi ne vodite računa:
Imate tako svjež izgled!
Naručite sebi za subotu
Lak napad migrene —
Pred večer ćete izgledati
Intrigirajuće i pačenički.
Živjeti punokronim
Životnim
Nije moderno! Recite: jer istina je,
Moj novi grč
Nipošto nećeš shvatiti,
Kao mehanički?
Uostalom, ta i vi takođe imate
Umetnute suze... Sada je
Veoma unosno plakati
Od retka do retka o sudbinama naroda
Otputovavši nekud podalje.
A kako vam je srce!

— Sad se oni ne nose!
U Evropi mijenjaju glavu,
A u Americi uopšte
Presaduju dušu...
— Da, savjetovali su mi
Istresanje misli.
— A meni odstraniti sva osjećanja.
— A kako je s polom?
— Još nisam odlučio.
Najpraktičnije je
Opet u mladost: u njoj je
Toliko jeftinog optimizma!
Niste čuli, pošto je sada
Promjena nacionalne
Pripadnosti?
— Nisam u toku. Trgujem
Uvjerjenjima. Znam samo
Da je u modi — prolazni kraj.
— Dobro, a predmet vašeg biznisa?
Jeftinije — od vještačkog
Materijala, skuplje —
Od kvalitetna materijala...
A veoma bogati ljudi,
Nasitioši se,
Dobijaju
Pravu
Vjeru.

Ovaj umjetnik je lud.
Da, među genije dopijevaju
Izuzetni ljudi.

Smatrali su me mudrim i dobrim:
Znao sam lijepo govoriti
I slušati tobože neravnodušan.

Iz djetinjstva — osjećanje
Propuštenog časa:
Izađem ujutro — već jesen.

Pisao o vjetru,
Crtao akvarele suzama —
Obukli u bronzu.

Odjek imena:
Kuća srušena,
A vrata škripe li škripe.

PRONALAZAČIMA

Mladost — nakon zore,
Starost — pred mrak.
Ujutro — sunce,
Noću — mjesec,
Danju — posao,
Uveče — odmor:
Ritam
Hiljadama godina.
Sve je tako mudro i jednostavno.
Zašto onda iznova
Pronalaziti
Staru smrt?

RAD

Rudar
Zamišlja
Debeo sloj kamena
Koji visi iznad nezaštićene
Njegove glave.
Radnik na visokogradnji zamišlja
visinu od zemlje
Do njegova nezaštićena tijela...
Pjesnik
Osjeća prostor
U kome
Mogu da se istope riječi
I vremena sloj
Sposoban
Da sakrije njegove
Misli bez traga.

Slova na pijesku

I

Tijelo Vaseljene ima
Mnoštvo mladih krivina, a lice —
Oronulo, svega dvije
Misli na njemu.
Mislite to je
— »Da« i »Ne«?
— »Život« i »Smrt«?
— »Bol« i »Naslada«?
Mislite to je
»Mrak« i »Svjetlost«?
»Ljubav« i »Mržnja«?
Mislite
A na licu
Vaseljene —
Samo dvije misli:
»Tek što« i
»Sad«,
I one se pretvaraju
Jedna u drugu
Bez kraja.
Tek što je bilo
»Sada«,
A sada ono
Tek što je bilo...
Sjećate se? — tek što
je Vaseljena imala
Mlado lice,
A sada je u ogledalu
Praznina...

II

Djeca bez roditelja,
Bolesnici bez nade, —
San ne uspijeva da se ostvari —
Tako se brzo priprema povratak.
Samo je u prevari život, —
Tako je zasljepljujuće sve ostalo
Da se oni koji vide kreću pipajući.
Samo se na kraju saznaže mjera.
Tako su osuđena da progledaju
Djeca bez roditelja,
Bolesni bez nade.

III

Tiho
Prilazi, donosi, uzima,
Ne vraćajući,
Uspomenom ne uznemirujući.
Osjećaš zjapeći trag tijela
Između živih dlanova?
Čuješ li valove?
Gladak pijesak
Između razlokanih tragova —
Tačna mjera stvari.
Između udara talasa
Mirno.

Svi se ne sjećaju sebe u neparnom
svijetu.

Tamo smo bili
Drveće i litali tražeći pravednost,
Iz vijeka u vijek...
Ne bez razloga se biljke, starije od
Ljudi i kuća, tako grčevito drže

Za zemlju, krivadajući korijenjem.
A jeste li
vidjeli sječivo leptira pokraj vrata
cvjetica?

Još malo i glava će mu pasti
Pravo u prostor: nema ništa strašnije
Od leta, eto i cijene se teški metali

Koji se čvrsto drže zemlje;
Zato je i život lak dok ga ne cijeniš.

SPOMENIK PTICI

Evo ptica se zamislila
Kako pliva:
Ah!
Kakav
Pad
Moral!
— Simfonija komada!
Izgubljena tajna
Leta!
Ma koliko mlatao rukama,
Prsti osjećaju samo
Zubor vazduha — a gdje je
Ona? Pjesma kretanja?
Ko ju je izumio,
U formulu ponovo gurnuvši?
— Jer nije sve rimovano
Smrtno.
I tek će nakon četiri godine
Entuzijaste
Uхватiti u odvodnom kanalu
Posljednji neizbijen
Simbol. Od njega
Prave
Strašilo
Za pticu spljoštenu
Između stranica
U Crvenoj knjizi.
Postepeno će se
Navici ophoditi
Bez nepotrebnih stvari.

Ali od čega je tako
Otrovna
Ljudska pamet?
Jer se stvari
Iz drevnih grobnica
Raspadaju
Od njenog dodira...

Mjesec se tako iskrivio
Da su dva nepuna dana
Ostala u nedjelji —
Božić i Spasovdan,
Kalendar pravi recke
Na mojoj ruci —
Eto otuda izvađiše parče,
A ova bijela linija
Preživjela je kratko pamćenje,
I nikakvih tragova
Djetinjstva.

LIK

Nasamo s drugim
Čovjek
Liči na se,
U velikoj porodici —
Na životinju u stadi,
U gomili — na drvo;
U vojsci — na travu...

NEPREKIDNOST

Dok su pravde zapakovane u riječi,
Sva istina svijeta
Uklapa se u jednu
Riječ s lažju,
I najgenijalniji mistifikator
Neće moći otkinuti
Komadić čiste,
Bez primjesa,
Laži.

Sunce se radalo
Da sagori,
Mjeseci su izranjali,
I mjeseci su tonuli,
Vatre su umirale da ugriju,
Životinje su lovile da žive,
Ptice su živjele da lete.
Ljudi, umorni od želje da znaju,
Čekali su, želeći da zaborave:
Sedam hiljada godina
Čudili su se da nađu,
Sedam hiljada godina
Nisu našli
da se čude.

Kazimir Maljevič: CRVENA KUĆA (1932)

* * *

Još na pragu svijeta
Prepao sam se.
Vidjeh kako Sunce
Cvijeće konzervirano tokom noći
Otvora zrakom
I milicionere
Navija ključem.
Radi ljepote puštajući
U svitanje
Na ulice.
Od tada počeh da se plašim svega
Što zna da živi na svijetu:
Malih morskih rakova
I velikih
Mački,
Kristalnih čaša
I mjehurića sapunice,
Hirurga i ljudi u civilu.
Plašila me je njihova vitalnost
I vještina kretanja
Pipanjem,
Ali birajući tačan pravac.
Ne mogu bez drhtavice
Gledati kako padaju na pod
Sa zvonjavom, rove u pijesku.
Odljeću iza susjedove ograde.
Izgovaraju »šta ima novo«
Sa duginom osekoma,
Prskaju i naduvavaju se,
Spretno voze kola
I ne znaju da svako jutro sve njih,
Zajedno sa kliještima, bankarskim računom
I umijećem tkanja paučine
Lakim okretanjem
Navija Sunce.

* * *

Putovali smo koračajući.
Vrijeme je išlo kroz nas.
Pozadi kidajući se
Na tri fotografije
Kao na izbledjele
Od pepela presahle kiše,
Na tri vatrice
Semaforiskih cigareta što žmirkaju u daljinu,

Na tri oprezna
Okretaja ključeva
U bravi skrhanog životom.
Vozili smo se,
Vrijeme su drobili
Iznad nas tri
Nepokretna pljeska
Kamenih talasa
Što su nedavno napustili
Mjesečevo more.
Ono se razasulo,

Ono je obamiralo,
Ono se spoticalo
U krivudavoj veni
Na mrtvom zglobu
Vodovodne cijevi,
Zvonilo je ehom
Kratkog glasa.
Pružili smo korak,
A vrijeme je
Na ptičji način sa tri
Skupljena prsta na nebu
Tragove ostavljalo,
Tragove rasipalo
Na žutoj zemlji
I na bijeloj travi,
I na crnom snijegu.
Ono je zaostajalo,
Ono se umaralo,
Na tri rukavca
Razlijevajući se,
Ono se razlijevalo
I, stalno dijeleći,
Prozirno —
Dalje je gmizalo...
Putovali smo
Oblačno,
Lagano,
Zlo,
Tri sjene
Svega
Iza nas
Letjelo...
A vrijeme
Bez nas
Stalno je pravo,
Stalno je prazno,
Stalno je nijemo,
Stalno je pamteći
Teklo...

BOLNICA

Prao sam ruke
Oštrim mirisom.
Govorio metalne
Riječi iz ogledala.
Sa stola su skidane
Ljuskice
Sasušenih iluzija.
Sestra milosrda —
Ili jednostavno nečija —
Obrisa znoj sa čela
Bijelim kojim se zaustavlja
Crna krv.
Izadoh kroz san,
U liftu pomislih:
Napolju je vlažno —
Nekakva neosjetljiva
Drhtavica prođe
Po nogama i leđima.

Padaše bezbojna kiša.
Od tada po takvome vremenu
Uvijek bih se sjećao
Ljuskice
I te žene —
Nečije sestre.

* * *

Vrijeme,
Koje neprimijetno sve reže,
Naletjelo u meni
Na nekakvu prepreku...
Ili sam
Naletjeh na oštećenje
U oštrici vremena...
Tupo i strašno
Reže me
Na moje oči,
I, ne umirući odmah,
Vidim iza njegovog
Zamahnutog vrha —
Preko škrbave ivice —
Parče ljubičasta neba
U koji je urasla
Zardala rešetka
Željeznog vrta,
Punačku žensku ruku, —
O, pa sam sam mogao
Oprati suđe
Te večeri! —
U prstenu
Sa velikim biserom,
I znak pitanja
Koji se izvijao u spiralu
Na površini
Najvećeg
Od toplih plodova, —
Nedavno prođe kiša, dodoše
Telegrami o nesrećama
Za koje još nema izuma,
I priroda ne zna
Za šta je ona...

* * *

... Biti
To ne može —
Osmijeha bisera,
Radosnog i živahnog,
I soli suze,
Uvijek se i danas
Sjećam, ali shvatao
Nisam kako —
Prah moj na zemlji
zajedno sa pepelom
Tvoje cigarete
Vuku na grubim
Donovima svojim
Mravi.
Nešto je — paučine
Let? — planulo:
Vrtoglavica planeta
Odnese me.
Tek sutra dan —
Tako daleko — saznalo se
Po otisku
Glasa: to
Nije moglo
Biti.

* * *

Sve su mjerili, probali — uz oklope —
Ljude i metke
Uz stabla
Žalosnog i golog,
Sasvim nezaštićenog
Jesenjeg drveća...
Sve su mjerili —
Bodeže uz srca,
Žaoke otrovnih strijela
Potapali u živo...
Mjerili
Metke uz puls
I plin koji nagriza
Uz prefinjen prorez oka...
Mjerili su — komade
Uz sljepoočnicu,
Po komadu su mjerili željezo
Čas uz željezo, čas uz stomak,
Čas uz grlo...

Sve su mjerili
I nikako nisu mogli pomiriti
Čelika, olova ili bakra
Let
S nepokretnošću
Tijela.

* * *

Samoubice, pjesnici
I ostali nježni
Što putujete

Pomoću krila...
A ja — brvno
Odvojeno oštricom
Od korijena, jedva
Tanje od drugih:
Ne odgovaram za
Potpornje
Mosta, — znači,
Drva će iz mene nasijeci.
To je prirodnije
Nego sagorjeti
Jarko i samobitno...
Ali se za sada
Na to nešto
Pogureno stablo
Može oslanjati
Nešto živo.

SJENKA

Postoje trenuci lišeni svega suvišnog.
Oni daju lijepe slike:
Grbe umorne od vučenja gustoga neba,
I turban iz »1000 i jedne noći«
Pod fatamorganama drveta;
Ali genijalno je — samo sjenka pada —
Jučerašnji koraci nisu stali u okvir.

* * *

Uz oblake — zapadni vjetar,
Istočni — kada mudrac na planini
Misli o drugom.

* * *

Sve odražava, ne odnoseći,
Rijeka. A vrijeme
Sve odnosi, ništa ne odrazivši.

* * *

Čitao sam o životu,
Čitao o ljubavi.
Lijeno mi bijaše izaći iz kuće.

* * *

Bio sam joj prijatelj.
Otišla je
Da traži domaćina.

* * *

Gledao sam na zaliv
Zavidio
Lakoj smrti talasa.

* * *

Život će ispuniti bilo koju želju.
Razmisli samo šta bi zaželio
I, razmišljajući, ne prestaj željeti.

* * *

Kada se odlazi u goru po ljepotu,
Traži se u tuđoj zemlji ono
Što je izgubljeno u vlastitoj duši.

* * *

Poznaniče, svrati.
Drug moj, ostani.
Prijatelju, zar nije vrijeme za odlazak?

* * *

Veoma precizna je alatka — lopata —
Uskopati vrt,
Iskopati rov i grob.

* * *

Ako si zaboravio kako se plače,
Sačekaj
Kiše.

* * *

Nisu drhtaji na vodi od vjetra,
I vuk ne zaviđa od tuge
Niti će se kamen ugrijati od mjeseca.

* * *

Mislio sam o čudnom.
Govorio nerazumljivo.
Živio kao svi.

Kazimir Maljevič: ŽENSKI PORTRET (1928 — 1932)